т.д., що містяться в текстах гурту, *перспективою* дослідження є їх вивчення і в лінгвокультурологічному розрізі. Це, до речі, поряд з популярністю в Україні, робить дані тексти цінним матеріалом з точки зору лінгводидактики, тобто викладання німецької мови в школах і вузах.

Підбиваючи підсумки дослідження, ми вправі зробити *висновок*, що в палітрі різноманітних видів дискурсу можна в якості самостійного типу дискурсу виділити рок-дискурс, що, серед іншого, характеризується своєю особливою концептосферою. Для творчості окремих рок-гуртів можуть бути виявлені типові для них домінуючі концепти – стосовно гурту «Раммштайн» одним з таких є гіперконцепт "деструкція" і ряд підпорядкованих йому концептуальних доменів.

Література

Будаев Э.В. Методики сопоставительного анализа политической метафорики // Известия Уральского государственного университета. – 2008. – № 56. – С. 210-216. *Карасик* В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – Волгоград. – 2004. – 390 с. *Лихачев* Д. С. Концептосфера русского языка // Известия Академии наук СССР. Серия литературы и языка. – М.: Наука, 1993. – Т. 52. – № 1. – С. 3–9. *Слышкин* Г.Г. Лингвокультурные концепты и метаконцепты. – Волгоград, 2004, 340 с. *Усманова* А.Р. Дискурсия // Постмодернизм: Энциклопедия. Мн.: Интерпрессервис; Книжный Дом. 2001. – С. 240. www.rammstein.ru.

МАНЖОС Я.Ю.
(Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна)

МІКРОПОЛЕ У СЕМАНТИЧНОМУ ПРОСТОРІ *CRIME*

Англійська правова терміносистема є актуальним об'єктом наукового аналізу, оскільки термінологія виступає найважливішою та найінформативнішою частиною мови права [Дердя 2003] і аналіз організації її семантичного простору являє собою важливу проблему мовознавчого аналізу. Актуальність аналізу англомовної юридичної термінології у нашій державі також обумовлена активними процесами інтеграції України у світові організації, що потребує реформування правової системи в Україні з використанням досвіду інших країн, зокрема Великої Британії та США. Багаточисельність англомовних юридичних термінів, обумовлена прецендентністю права Великої Британії та США. Це викликає необхідність обмеження об'єкту дослідження рамками певної групи термінів. У нашій роботі об'єктом аналізу виступає *група "Crime"*, терміни якої позначають злочин – одне з базових понять юриспруденції.

Мета цієї статті – дослідження одного з конституентів ЛСП *CRIME* – мікрополя *assault* – з точки зору його структури. У роботі використано семний аналіз, котрий дозволяє дослідити системний характер слова, не тільки розщепити смисл слова на складові, але й зрозуміти процес синтезу сем при утворенні нових смислів [Кравец 2001]. Досліджуване мікрополе у даному макрополі має прототипову одиницю *assault: Assault – a threatened or attempted physical attack by someone who appears to be able to cause bodily harm if not stopped* [Wordnet].

У мікрополі *assault* зареєстровано 32 одиниці: *acquaintance rape, affray, aggravated assault, aggravated battery, assault, battery, child molestation, combat, common assault, date rape, domestic battery, female battering, gang fight, gang rape, gay bashing, granny-bashing, husband battering, male battering, marital rape, mayhem, physical assault, rape, rape by instrumentation, riot, sexual assault, sexual harassment, simple assaults, simple battery, statutory rape, stranger rape, verbal assault, wife battering.*

Наявність прототипової гіперонімічної одиниці *assault* свідчить, що це мікрополе є *різнорівневим*. Розшарування в межах мікрополя *assault* здійснюється шляхом додавання уточнюючої семи [*strong*] до ланки [act – *attack*], що характеризує мікрополе *assault* як *дискретне*.

Перше мікрополе гіпонімічного рівня в його структурі репрезентоване значеннями 11 термінів: *aggravated assault, rape, stranger rape, acquaintance rape, date rape, marital rape, statutory rape, rape by instrumentation, gang rape*, *aggravated battery, mayhem* та має домінанту – прототипову одиницю *aggravated assault*, котра іменує будь-який напад на особу за наявності обтяжуючих обставин (наприклад, із застосуванням зброї або із нанесенням жертві тяжких ушкоджень): *Aggravated assault is, in some jurisdictions, a stronger form of assault, usually using a deadly weapon* [Wikipedia].

Наявність прототипової одиниці та термінів гіпонімів свідчить про те, що мікрополе гіпонімічного рівня *aggravated assault* є *різнорівневим* та *дискретним*. Аналіз фахової літератури вказує на віднесення термінів, що позначають зґвалтування до мікрополя *aggravated assault: Common types of aggravated assaults are those accompanied by an intent to kill, rob, or rape* [Law encyclopedia].

Таким чином, додавання диференційної семи [sexual intercourse] до ланки [act – *attack – strong*] зумовлює виділення в межах *aggravated assault* мікрополя гіпонімічного рівня із прототиповою одиницею *rape,* що позначає будь-яке зґвалтування: *Rape – the crime of sexual intercourse without consent and accomplished through force, threat of violence or intimidation* [Real life. Dictionary of the Law].

Rape виступає гіперонімом відносно інших одиниць даного мікрополя – *stranger rape, acquaintance rape, date rape, marital rape, rape by instrumentation, gang rape.* Таким чином, мікрополе гіпонімічного рівня *rape* є *різнорівневим* та *дискретним*.

Семантична диференціація в межах мікрополя гіпонімічного рівня *rape* здійснюється шляхом додавання диференційних та уточнюючих сем.

Додавання уточнюючих сем до інтегральної семи [offender], що акумулює інформацію про правопорушника, зумовлює відокремлення в межах *rape* мікрополя гіпонімічного рівня, що складається з 4 термінів – *stranger rape, acquaintance rape, marital rape, gang rape*: (1а) *Marital rape – sexual intercourse forced by a spouse on the other spouse, against that person's will* [Webster's New Millennium™ Dictionary of English]; (1б) *Gang rape – defined as forced sexual intercourse (including vaginal, anal or oral penetration, however slight) by a body part or an object of another person, usually perpetrated by more than one, including multiple assailants* [Get educated: sexual assault]; (1в) *Stranger rape – defined as forced sexual penetration, however, slight perpetrated by someone who is unknown to you* [Get educated: sexual assault]; (1г) *Acquaintance rape – a rape committed by a perpetrator who is known to the victim* [Encarta World English Dictionary].

Термін *acquaintance rape* виступає гіперонімом відносно терміну *date rape*, що зумовлює їх відокремлення в окреме мікрополе гіпонімічного рівня, яке є *різнорівневим* та *дискретним*. Значення терміну *date rape* формується диференційною семою [attended circumstances] та уточнюючою семою [*date*], що додаються у ланку [act – *attack – strong* – sexual intercourse]: *Date rape – forcible sexual intercourse by a male acquaintance of a woman, during a voluntary social engagement in which the woman did not intend to submit to the sexual advances and resisted the acts by verbal refusals, denials or pleas to stop, and/or physical resistance* [Real life. Dictionary of the Law].

Це мікрополе прототипової одиниці не має, є *однорівневим* та *дискретним*.

Інший напрям семантичної диференціації в межах мікрополя гіпонімічного рівня *rape* відбувається на тлі додавання у ланку [act – *attack – strong* – sexual intercourse] диференційної семи [instrument], що зумовлює відокремлення мікрополя

гіпонімічного рівня в межах *rape*, репрезентованого значенням терміну *rape by instrumentation*: *Rape by instrumentation … refers to any intrusion by the male penis of any part of a person`s body that could be interpreted for the purpose of sexual arousal or gratification or as an act of violence, or the forced intrusion of any object into the genital or anal openings of another person`s body* [Reid 2000, с. 194]

Мікрополе гіпонімічного рівня *rape by instrumentation* є *однорівневим* та *недискретним*.

Наступний напрям семантичної диференціації в межах мікрополя гіпонімічного рівня *aggravated assault* здійснюється додаванням уточнюючих сем [*physical*] та [*strike*] у ланку [act – *attack – strong*] та уточнюючої семи [*serious*] у ланку [injury – *physical / emotional – bodily harm*] зумовлюючи виділення в *aggravated assault* ще одного мікрополя гіпонімічного рівня, репрезентованого значеннями термінів *aggravated battery* та *mayhem*.

Термін *aggravated battery,* позначає побиття особи за наявності обтяжуючих обставин, а саме – серйозних ушкоджень у жертви, та виступає домінантою даного мікрополя гіпонімічного рівня. Значення терміну формують уточнюючі семи [*strike*] та [*physical*], що додаються у ланку [act – *attack – strong*], та уточнююча сема [*serious*], що додається у ланку [injury – *physical / emotional – bodily harm*]: *Aggravated battery is generally regarded as a serious offense of felony grade, involving the loss of the victim's limb or some other type of permanent disfigurement of the victim* [Wikipedia].

Термін *aggravated battery* виступає гіперонімом відносно терміну *mayhem*, до складу значення останнього входить уточнююча сема *cripple,* що додається у ланку [injury – *physical / emotional – bodily harm – serious*]: *Mayhem – the willful and unlawful crippling or mutilation of another person* [Wordnet].

Мікрополе гіпонімічного рівня *aggravated battery* є *різнорівневим* та *дискретним*.

Друге мікрополе гіпонімічного рівня у мікрополі *assault* охоплює решту термінів та має дві синонімічні прототипові одиниці – *simple assault / common assault*, котрі іменують будь-який напад на особу, незалежно від серйозності завданої шкоди. Уточнююча сема [*strong*] у цих термінів є негативною інклюзивною: *Simple assaults that do not involve any aggravation such as use of a deadly weapon are distinguished from aggravated assaults in some jurisdiction… A common assault is a crime when the victim apprehends immediate use of unlawful violence by the defendant or the defendant actually commits a battery* [Wikipedia]. Відмінність між термінами *simple assault* та *common assault* полягає у сфері функціонування, термін *common assault* переважно вживається у мові британського права, а термін *simple assault* – у мові американського права. Це мікрополе гіпонімічного рівня є *різнорівневим* та *дискретним*.

Дефініція терміну *assault* вказує на напрям подальшої семантичної диференціації у межах мікрополя гіпонімічного рівня *simple assault / common assault* та на виділення двох мікрополів гіпонімічного рівня: *physical assault* та *verbal assault*.

Додавання у ланку [act – *attack – not strong*] уточнюючої семи [*word*], зумовлює утворення мікрополя гіпонімічного рівня, репрезентованого значенням терміну *verbal assault*: *Verbal assault – an attack using words, either spoken or written* [English Dictionary – With Multi-Lingual Search].

Мікрополе гіпонімічного рівня *verbal assault* є *однорівневим* та *недискретним*.

Друге мікрополе гіпонімічного рівня, утворене додаванням у ланку [act – *attack – not strong*] уточнюючої семи [*physical*], охоплює решту термінів та має прототипову одиницю *physical assault,* що іменує будь-який напад на особу із застосуванням фізичного насильства, та виступає гіперонімом по відношенню до усіх інших одиниць даного гіпонімічного мікрополя: *Physical assault is any act of violent contact between two individuals, usually against the victim's will* [Wilson Carol 2009].

Мікрополе гіпонімічного рівня із прототиповою одиницею *physical assault* є *багаторівневим* та *дискретним*.

Додавання уточнюючих сем [*woman*] та [*old*] / [*gay*] до інтегральної семи [human being(s)], що характеризує жертву скоєного злочину, зумовлює виділення в межах *physical assault* мікрополя гіпонімічного рівня, репрезентованого значеннями двох термінів *granny-bashing* та *gay bashing: Granny-bashing – attack on woman of advanced years: violence against or an assault on a woman of advanced years (informal)* [Encarta World English Dictionary (North American Edition)]; *Gay bashing – this is a violent act upon one who is gay for the reason of being gay* [Urban Dictionary].

Це мікрополе гіпонімічного рівня є *однорівневим дискретним*.

Додавання уточнюючої семи [*strike*] у ланку [act – *attack – not strong – physical*] зумовлює виділення в межах мікрополя *physical assault* мікрополя гіпонімічного рівня, що складається з 6 термінів: *battery, simple battery*, *male battering, female battering, wife battering, husband battering, domestic battery*. Це мікрополе гіпонімічного рівня має домінанту – прототипову одиницю *battery,* що позначає побиття іншої особи та виступає гіперонімом відносно інших одиниць мікрополя: *Battery – the actual intentional striking of someone, with intent to harm, or in a "rude and insolent manner" even if the injury is slight* [Real life. Dictionary of the Law].

Перший напрям семантичної диференціації в межах мікрополя гіпонімічного рівня *battery* відбувається шляхом додавання диференційної семи [family member] до інтегральної семи [human being(s)], виділяючи у його структурі мікрополе гіпонімічного рівня. Це мікрополе представлене значеннями термінів *domestic battery, male battering, female battering, wife battering, husband battering,* має прототипову одиницю *domestic battery,* що виступає гіперонімом відносно інших одиниць мікрополя, та позначає побиття члена родини або домочадця: *Domestic battery – the offender causes bodily harm or makes physical contact with any family or household member* [Fraternal Order of Police. Incident Reporting Guide.].

Терміни-гіпоніми *male battering, female battering, wife battering, husband battering* демонструють появу у структурі значення уточнюючих сем, що також характеризують жертву скоєного побиття, та додаються у ланку [human being(s) – family member]: *"…wife battering has become a common occurrence. One woman in every four is regularly assaulted by her husband. As a result of battering … she suffers physical injury or emotional damage"* [Tuntufye 1999]; *"…the available data show that husband battering is a serious problem.… One in 14 victims of spousal abuse are men"* [Gross 2005]; *"Female battering. Despite the seriousness of child abuse and the apparently growing incidence of parental abuse of elderly parents, the woman (wife, lover, estranged wife, former wife, girlfriend) is the one victimized most frequently by domestic violence"* [Reid 2000, c. 203]; *"Male battering. Although data show that most domestic violence acts are committed against women by their spouses, ex–spouses or lovers, there is evidence that some women batter … within domestic relationships"* [Reid 2000, c. 206].

Оскільки дане мікрополе гіпонімічного рівня має прототипову одиницю (*domestic battery*) та 4 терміни-еквоніми, воно є *однорівневим* та *дискретним*.

Інший напрям семантичної диференціації в межах мікрополя *battery* здійснюється шляхом додавання до ланки [injury – *physical / emotional – bodily harm*] уточнюючої семи *not serious*, що позначає характер шкоди, завданої жертві: *"Simple battery – a battery with no accompanying aggravated circumstances and not resulting in serious bodily injury"* [YourDictionary].

Мікрополе гіпонімічного рівня *simple battery* складається з одного терміна, є *однорівневим* та *недискретним*.

Додавання уточнюючої семи [*fight*] у ланку [act – *attack – not strong – physical*] зумовлює виділення в межах мікрополя *physical assault* мікрополя гіпонімічного

рівня, що складається з 5 термінів: *combat, street fighting, gang fight, affray, riot*. Прототиповою одиницею даного мікрополя виступає термін *combat*, що позначає будь-яку бійку між декількома особами: *Combat – a battle, a fight (often one in which weapons are used)* [Wiktionary].

Combat виступає гіперонімом відносно інших одиниць даного мікрополя гіпонімічного рівня – *street fighting, gang fight, affray, riot.* Мікрополе гіпонімічного рівня *combat є різнорівневим* та *дискретним*, семантична диференціація в межах даного мікрополя відбувається шляхом додавання диференційних та уточнюючих сем у ланку [act – *attack – not strong – physical – fight*] та до інтегральної семи [offender].

Додавання диференційної семи [groups] та уточнюючої семи [*young*] до інтегральної семи [offender] зумовлює виділення окремого мікрополя гіпонімічного рівня в межах *combat*, репрезентованого значенням терміну *gang fight*: *Gang fight – a fight between rival gangs of adolescents* [Wordnet].

Мікрополе гіпонімічного рівня *gang fight* є *однорівневим* та *недискретним*.

Додавання диференційної семи [place] та уточнюючої семи [*public*] у ланку [act – *attack – not strong – physical – fight*] зумовлює відокремлення у межах *combat* ще одного мікрополя гіпонімічного рівня із прототиповою одиницею *street fighting* із прозорою семантикою: *Street fighting is a term used to denote unsanctioned, usually illegal, hand-to-hand fighting in public places, between individuals or groups of people* [Wikipedia].

Street fighting виступає гіперонімом відносно інших одиниць цього мікрополя гіпонімічного рівня **–** *affray, riot,* до складу значення останніх входять диференційні семи [*two / more*] / [*three / more*], що додаються до інтегральної семи [offender], та уточнюючі семи [*disturb*] / [*disturb*], [*unlawful gathering*], що додаються у ланку [act – *attack – not strong – physical – fight* – place – *public*]: *Affray. The voluntary and consensual fighting between two or more individuals in a public place to the terror of onlookers or the disturbance of the peace* [YourDictionary]; *Riot – technically a turbulent and violent disturbance of peace by three or more people acting together* [Real life. Dictionary of the Law]. *A riot is an unlawful assembly which has actually begun to execute the purpose for which it assembled by a breach of the peace and to the terror of the public* [Duhaime's Legal Dictionary]. Таким чином, мікрополе гіпонімічного рівня *street fighting* є *різнорівневим* та *дискретним*.

Додавання уточнюючої семи [sexual] у ланку [act – *attack – not strong – physical*], зумовлює виділення останнього гіпонімічного мікрополя в межах *physical assault* із прототиповою одиницею *sexual assault*, що позначає будь-які напади сексуального характеру: *Sexual assault is any physical contact of a sexual nature without voluntary consent* [Wikipedia].

Sexual assault виступає гіперонімом відносно інших одиниць мікрополя – *child molestation, statutory rape,* що характеризує мікрополе гіпонімічного рівня *sexual assault* як *різнорівневе* та *дискретне*. Додавання уточнюючої семи [*child*] до інтегральної семи [human being(s)], що акумулює інформацію про жертву злочину, зумовлює утворення мікрополя гіпонімічного рівня в межах *sexual assault,* репрезентованого значеннями термінів *child molestation* та *statutory rape.* Прототиповою одиницею даного мікрополя є термін *child molestation: Child molestation is a crime involving a range of indecent or sexual activities between an adult and a child, usually under the age of 14* [Legal Dictionary].

Child molestation виступає гіперонімом відносно терміну *statutory rape,* що позначає сексуальні стосунки із неповнолітньою особою, значення останнього формується додаванням уточнюючої семи [*intercourse*] до ланки [act – *attack – not strong – physical – sexual*]: *Statutory rape – sexual intercourse with an individual who is a*

minor or under the age of consent (today, usually 18) [YourDictionary]. Мікрополе гіпонімічного рівня *child molestation* є *різнорівневим* та *дискретним*.

Проведений аналіз дозволяє дійти висновку, що мікрополя гіпонімічного рівня у мікрополі *assault* є: (1) однорівневими недискретними; (2) однорівневими дискретними; (3) різнорівневими дискретними.

Перспективою роботи є аналогічний аналіз інших макро- та мікрополів ЛСП *CRIME*.

Література

Дердя Е.Т. Словотвірні та структурно-семантичні характеристики англійських юридичних термінів. – Київ: КНУ, 2003. – 284 с. *Кравец А. С.* Структура смысла: от слова к предложению // Вестник ВГУ. –Серия 1: Гуманитарные науки. – 2001. – № 1. – С. 60-84. *Croall H.* Crime and society in Britain. – Addison Wesley Longman Limited, 1998. – 359 p. *Dictionary of law*. – Peter Collin Publishing, 1992. – 258 p. *Duhaime's Legal Dictionary*. – Режим доступу : http://www. duhaime.org/LegalDictionary.aspx *Encarta World English Dictionary* (North American Edition). – Режим доступу: http://encarta.msn.com/encnet/features/dictionary/dictionaryhome.aspx. *English Dictionary* – With Multi-Lingual Search. – Режим доступу : http://www.allwords.com/ *Get educated*: sexual assault. – Режим доступу : http://www.uta.edu/studentaffairs/rvsp/geteducated.htm *Gross D.* Husband battering, 2005. – Режим доступу : http://mensightmagazine. com/Library/husbatter.htm *Law encyclopedia*. – Режим доступу : http://www.answers.com/topic/assault *Legal Dictionary*. – Режим доступу : http://legal-dictionary. thefreedictionary.com/ *Merriam-Webster`s Online Dictionary*. – Режим доступу : http://www.merriam-webster.com/ *Real life.* Dictionary of the Law. – Режим доступу : http://dictionary.law.com/ *Reid S.T.* Crime and criminology. – The McGraw-Hill Companies, Inc., 2000. – 540 p. *Tuntufye S.* Gender differences in attitudes toward wife battering // The Journal of Social Psychology. – 1999. – Режим доступу : http://findarticles.com/p/articles/ *Urban Dictionary*. – Режим доступу : http://www.urbandictionary.com/ *Webster's New Millennium*™ Dictionary of English, Preview Edition (v 0.9.7). – Режим доступу : http://dictionary.reference.com/ *Wikipedia*. The Free Encyclopedia. – Режим доступу : http://en.wikipedia.org/wiki/ *Wiktionary*. – Режим доступу : http://en.wiktionary.org/wiki/ *Wilson C.* Physical assault / maiming, 2009. – Режим доступу : http://www. yorkcounty.gov/vw/maim/maim.htm *Wordnet*. A lexical database for the English language. – Режим доступу : http://wordnet.princeton.edu/ *YourDictionary*. – Режим доступу : http://www.yourdictionary.com/

МІСЯГІНА І.М.

(Національний університет 'Львівська політехніка')

ДІЄСЛОВА-ДЕСКРИПТОРИ У СТРУКТУРІ ФРЕЙМУ УХИЛЬНОСТІ

Дослідження механізму реалізації комунікативних цілей у процесі мовленнєвого спілкування призвело до виокремлення у мовознавстві поняття комунікативної стратегії.

Цільові передумови втілення комунікативної стратегії є універсальними для усіх мовців, проте її мовне представлення кожним мовцем має свої характерні особливості, обумовлені специфікою сприйняття ним дійсності. У зв'язку з цим, досить актуальним є дослідження способів лінгвістичного опису та вираження комунікативної стратегії, що відображаються у семантиці мовних одиниць.

Стратегію як лінгвістичне поняття досліджували Т.А. ван Дейк [Дейк 1989], М. Койт та Х. Ийм [Койт, Ыйм 1988], О.С. Іссерс [Иссерс 2003], Є.В. Клюєв [Клюев 2002].